

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ YGS VE LYS YE YÖNELİK ÇALIŞMA KAĞIDI

1-Kur'an-ı Kerimle ilgili kavramlar

Ayet: Kur'an'ın anlamlı ifadelerine denir. 6666 ayet vardır.

Cüz;Kur'an'ın her 20 sayfasına denir.30 cüz vardır.

Sure: :Kur'an'ın ayetlerinin oluşturduğu bölümlere denir.114 sure vardır.

Mushaf::Kur'an'ın ilk kitap haline gelmiş nüshasına denir.Hz Ebu Bekir dönemi

Tecvit;Kur'an'ın usulüne uygun ,güzel okunmasına denir.

Hatim :Kur'an'ın baştan sona okunup bitirilmesine denir.

Hafızlık::Kur'an'ın tamamının ezberlenmesidir.

Mukabele :Kur'an'ın karşılıklı okunmasına denir.

Tefsir:Kur'an'ın en geniş anlamda açıklanıp yorumlanması ilmine denir.Bu işle uğraşan alime **MÜFESSİR** denir.

Tercüme: Kur'an'ın başka dillere bire bir çevrilmesidir.

Meal: Kur'an'ın kısa açıklamalarla başka dillere çevrilmesidir.

2-Ef'ali mükellefin(Mükellefin eylemleri

Mükellef, ergenlik çağına girmiş, akıllı her Müslüman kadın ve erkeğe denir. İbadetlerden ve davranışlarından sorumludur

Farz: yüce Allahın yapmamızı kesinlikle emrettiği şeylerdir

Örnekler;BEŞ VAKİT namaz,Ramazan orucu, zekat ,hac

Vacip;farz kadar kesin olmayan farza çok yakın iş ve eylemler

Örnek: Kurban kesmek, fitre vermek ,vitir namazı kılmak

Sünnet: Hz Muhammed'in yaptığı farz ve vacip dışında kalan iş ve eylemler

Örnek; teravih namazı, beş vakit namazın sünnetleri ,şevval orucu

Mübah; Yapılması helal olan iş ve eylemler

Haram; Yüce Allah'ın kesinlikle yasakladığı iş ve eylemlere denir

Örnekler;içki, kumar,zina, cana kıymak, Allaha şirk koşmak,yalan söylemek,hırsızlık yapmak, yalancı tanıklık yapmak, küfretmek.

Helal; Yapılmasında sakınca olmayan iş ve eylemler

Mekruh; Yapılması haram olmamakla birlikte hoş karşılanmayan iş ve eylemler.

Örnekler:Namazı vaktinde kılmamak,abdest alırken konuşmak,banyoda tuvalette gereksiz yere konuşmak,yerlere tükürmek..

Müfsit; başlanmış bir ibadeti bozan iş ve eylemlere denir.

Örnek; Ramazan orucunu iftardan önce bozmak. Namazda konuşmak

Eda; zamanında yapılan ibadete denir.

Örnek ;namazı vaktinde kılmak

Kaza; bir ibadeti zamanı geçince yapmak .

Örnek; beş vakit namazın kazası

3-Allahın sıfatları

Zati sıfatları; kıdem; Allah'ın varlığının başlangıcı yoktur

Beka; Allahın varlığının sonu yoktur. Bakidir.

Vahdaniyet; Allah birdir.

Vücut: Allah vardır.

Muhalefetün lilhavadis : Allah sonradan olanlara benzemez

Kıyam bi nefsihi; Allahın varlığı kendindedir. Var olmak için hiç bir şeye muhtaç değildir.

Subuti sıfatları: hayat; Allah diridir, ilim; ; Allah her şeyi bilir, irade,; Allah her şeyi dileyebilir, semi; Allah her şeyi işitir, basar; Allah her şeyi görür. Kelam: Allah konuşabilir. Kudret; Allahın her şeye gücü yeter tekvin ; Allah her şeyi yaratandır.

iMAN: Allahın varlığına ve birliğine ve Hz Muhammed'in getirdiği akidelere kalpten inanmak, dil ile söylemektir.

İBADET: Allahın rızasını kazanmak için yapılan her türlü güzel iş ve davranışa denir.

İHSAN Allahı görüyormuş gibi ibadet etmektir.

Tevazu; Alçak gönüllü olmak

İnayet Allaha sığınmak ,ona güvenmektir.

Salih amel; her türlü güzel iş ve davranış

Takva; Allaha layıkıyla kul olmak, günahlardan sakınmak, hayırlara yönelmek

Züht; dünyaya dolu dizgin dalmamak, elde olsa da ahireti unutmamak. Allah'tan korkmak

Tasavvuf: nefsi arındırma, ruhu yüceltme ,Allaha ulaşma ilmidir.

İnsanı kamil :Olgunlaşmış, nefsinin terbiye etmiş insan

Teskiye: nefis terbiyesi, ruhu arındırma işi

Mağruf: açıkça bilinen iyilikler, kabul edilebilir iyi işler

Ahde vefa; nankör olmamak, iyiliği unutmamak

SILA-İ RAHİM; Memleketi, eşi dostu, akrabaları ziyaret etmek.

İlmiyle amel :bilgisini hayırlı ve güzel işlerde kullanan, laftan çok icraat yapan kimse

İslam fıkhnının dört ana kaynağı; Kitap, sünnet, icma, kıyas

Dört kitap ;Tevrat, Hz MUSA, ZEBUR, HZ DAVUT, İNCİL-HZ İSA, KUR'AN-I KERİM-HZ MUHAMMET.

Peygamberlerin

sıfatları: siddik, doğrusözlüdürler, emin, güvenilirdirler, ismet, günah işlemezler, fetanet, ileri görüşlüdürler, tebliğ, Allahtan vahiy alırlar

Vahiy=nass:YüceAllahın kutsal kitaplarda gönderdiği bilgiler.

Namazın farzları:a-dışından olan farzları,hadestentaharet,necasettentaharet,setriavret,istikbalıkıble,vakit,niyet. B-içinden olan farzları;tekbir,kıyam,kıraat,rükü,secde,kade-i ahir.

4-İslam düşüncesinde yorumlar(mezhepler)

a-mezheplerin çıkış nedenleri: siyasi,coğrafi,kültürel,dini metinlerden kaynaklanan nedenler,insani nedenler

b-siyasi-itikadimezhepler;şii, harici,mu'tezile,Eş-ari,Maturidi

c-Ameli fıkhi mezhepler; Hanefi,Şafii,Maliki,Hanbeli,cağferi

Amelde Hanefi olanlar itikatta Maturididir.şafiiolanlar eş-aridir .cağferilerin itikadi mezhebi Şiiliktir.

D-Mezheplerin ortak yanları; tevhit,Allah birdir,Nübüvvet.peygamberlik demektir,Kur'an-ı kerim,sonilhi kitap, Ahiret;öbür dünya

5-Kaderle ilişkilendirilen kavramlar

Kader; yüce Allahın herşeyi bilip taktir etmesidir.

Kaza;kaderin tecelli etmesidir.

Tevekkül; kulun her türlü önlemi aldıktan sonra gücünü aşan kısımları Allaha bırakmasıdır. Örneğin, bir çiftçi tarlasını eker,sular,gübreler sonrada ürün bol olsun diye Allaha dua eder.

Rızık; Allahın verdiği ,yaşamın ikamesi için yarattığı her türlü nimet

Hayır ve şer: iyilikte kötülükte Allahıntaktirine bağlıdır.

Hastalık- sağlık: derdi de dermanı da veren Allah tır.

Başarı-başarısızlık, afet

Cüz'i irade; insanın sınırlı iradesi

Küllü irade; Allahın sınırsız iradesi

6-Allahın varlığının delilleri

a-Hudus delili; Allah hariç her şey sonradan yaratılmıştır.

b-İmkan delili; Her şey mümkündür, Yüce Allah ise zorunlu olarak vardır.

c-Gaye ve nizam delili; Allah her şeyi bir amaca yönelik yaratmıştır.evrende kurulu saat gibi şaşmaz bir düzen vardır.buna ancak Allahın gücü yeter.

d-İlk muharrik delili;Evrene ilk hareketi veren Allah tır.

e-İlmi evvel delili;Allah her şeyi bilendir. İlk bilen odur.

7-DİNLER VE ÖZELLİKLERİ

A-Vahye dayalı dinler(Semavi dinler);Musevilik,Hristiyanlık,İslamiyet

b-Çin dinleri; Konfüçyanizm, Budizm,Taoizm

c-Hint Dinleri; Hinduizm,sihizm,Caynizm. Japonlarım geleneksel dini Şintoizmdir

d-İlkel dinler ;tabu, totem,büyü ,Şamanizm,atalar kültü

Vahye dayalı dinlerde Öldürmemek, çalmamak,zina etmemek,Allaha şirk koşmamak,yalancı tanıklık yapmamak,komşuyla iyi geçinmek,Anne ve babaya itaat etmek,Allaha iman ve ibadet etmek gibi ortak ilkeleri vardır.

Çin dinleri daha çok erdemli olmak için bir takım ahlaki ilkeler ortaya koyar.

Budizmde ruhun ulaşacağı son hedef NİRVANAYA ulaşmasıdır.

Hint dinlerinde dünyaya bağlanmamak,arzu ve isteklerden yüz çevirmek esatır. Ahiret inancının yerine Tenasüh ve reankarnasyon inancı vardır.et yemezler.

Şintoizm de güneş tanrı kabul edilir.Japonların kadim inancı

İlkel dinler daha çok afrika yerlileri içinde yayılmış, sistemleşmemiş,kitabı ve peygamberi olmayan dinlerdir.

8-İslam düşüncesinde Tasavvufi yorumlar(tarikatlar)

Tasavvufun dayanağı kur'an vehz Muhammedin sünnetidir.

Tasavvufun oluşum nedenleri : İslam ı asrı saadette olduğu gibi yaşama arzusu,yöneticilerin lüks yaşama arzusuna kapılık dinden uzaklaşmaları,Moğol istilaları ve hint mistizminin etkileri

Tasavvuf ekolleri: Yesevilik ,kadirilik,Nakşilik,Mevlevilik,Alevilik-bektaşilik,Rufailik,bayramilik,gül Şenilik.

Başlıca Mutasavvıflar; Rabiätü ladevi, beyazidi bestami,cüneydi bağdadi,sühre

Verdi ,Ahmet yesevi, Mevlana,hacı Bektaşî veli,,Eşrefoğlu rumi,yunus Emre.Zunun-i mısri, abdal Musa,Ahi evran,Hacı bayramı veli şahl Nakşibendi,Abdül kadir Geylani ,Ahmet er Rufai

Tebliğ: İslam'ı yayma faaliyetlerine denir.

Abdestin Farzları, elleri yıkamak, yüzü yıkamak,ayakları yıkamak,Başın dörtte birini mesh etmek.

Guslün farzları, ağza su vermek,burna su vermek, tüm vücudu yıkamak

Teyemmüm nedir; Su bulunmadığında toprakla alınan abdesttir.

Teyemmümün farzları;elleri toprağa vurup kolları meshetmek, tekrar vurup yüzü meshetmek

Karza-i hasene ; sürekli sevap kazandıran hayır işleri. Okul, cami, hastane yaptırmak gibi.

9-Ahiretle ilgili kavramlar;

Cennet,cehennem,sırat köprüsü ,amel defteri,mahşer, mizan,araf,kıyamet.hesap.

Mahşer;ahrette tüm insanların toplanacağı alan

Araf;cennet ve cehennem arasında kalan bölge.

Mizan; günah ve sevapların konulacağı tartı

Sırat köprüsü; ahirette herkesin geçmeye çalışacağı,günahkarların geçemeyeceği köprü

Başlıca İslam bilginleri,

Filozoflar;farabi,gazali,el-kindi,ibn sina,ibn Rüş,İbn Hazm

Mezhep önderleri;Ebu Hanife,Şafii,maliki,Hanbeli,Cağferi Sadık

İtikadi mezhep önderleri;maturidi,eş;ari, vasıl bin ata(mu'tezili)Hasan Basri

Bilim insanları;i ibn Heysem(Optik),ibn sina(tıp),Errazi(Tıp),Harezmi(Matemetik),Uluğbey(Astronomi,AliKuşçu(matemetik.Farabi(Felsefe),i bn Haldun(Coğrafya,sosyoloji,metedoloji),piri reis(oşinografi, coğrafya)Biruni Atronomi),Nasrettin Tusi.

10-Diğer bazı kavramlar;

Ahde vefa: iyilikleri unutmamak, dostları arayıp sormak ,silâ-i rahim; doğup büyüdüğü yerleri ziyaret etmek, Ameli Salih; güzel iş ve davranışta bulunmak

İlmiyle amel; bilgisini uygulayan, insanı kamil; olgunlaşmış, mükemmelleşmiş insan kadiri mutlak; Herşeye gücü yeten Allah, hüsnu zan; olumlu düşünmek, iyi niyetli olmak su-i zan ; olumsuz düşünmek, kötü yanını görmek.

Asr-ı saadet ; Hz Muhammed'in yaşadığı çağ, dört halife dönemi, Ashabı suffa; Mescidi nebinin yanında kimsesizler için yapılan barınak Ravza-i mutahhara; Hz Muhammed'in mescidi nebinin içindeki mezarının özel adı.

Ashabı suffe: Hz Muhammet zamanında mescidi nebinin bitişiğine kimsesizlerin kalması için yapılan yerde kalanlara verilen isim. Bu mekana SUFFE denir.

Hacla ilgili kavramlar

Vakfe: Haccın farzıdır. arefe günü arafatta bir süre beklemektir.

Tavaf; Kabenin etrafını dolanmaktır, haccın farzıdır.

İhram; Beyaz dikişsiz hac kıyafeti, haccın farzlarından.

Sa'y; sefa ile Merve tepeleri arasında gidip gelmeye denir. 3 gidiş 4 geliş

Zekatla ilgili kavramlar

Nisap miktarı : Asli ihtiyaçları ve borçları dışında belli bir maddi değere sahip olmak, zenginlik ölçütü

Haceti asliye ; (temel ihtiyaçlar). Bir ev , araba , kullanılan mutfak gereçleri, giysiler, zanaatkarın alet ve edavatlari haceti asliye sayılır, zekatı olmaz

Zekat oranları; para, altın döviz vb. menkuldeğerlerin 40/1 'i , tarım ürünlerinin 10/1'i, küçükbaş hayvanların 40/1'i , büyükbaş hayvanların 30/1'i zekat olarak verilir

Oruçla ilgili kavramlar

İftar: Akşam ezanı vakti, oruç açma zamanı

İmsak; Sahur vaktinin bittiği vakit, sabah ezanı vakti, oruca başlama zamanı

Kefaret orucu; Bilerek oruç bozanların bir yaptırım olarak 60 gün oruç tutmasının farz olması.

Kaza orucu: bir özür nedeniyle ramazan orucunun ramazan dışında bir zamanda tutamadığı gün kadar tutulan oruç

Mukim: oruç tutmakla mükellef olan yolcu olmayan, ikamet halinde olan kimse

Seferi: Yolcu hükmünde olan, bulunduğu yerden 90 km uzağa giden yolcu sayılır, oruç tutmaya bilir, 4 reketli farz namazları 2 rekat olarak kılar. kalış süresi 15 günü geçerse nereye giderse gitsin mukim sayılır

Camilerin içinde ne bulunur?

Mihrap, minber, kürsü, mahfel

Diyanete bağlı din görevlileri:

Müftü,imam-hatip,müezzin,vaiz,Kur'an kursu hocaları

Cumhuriyet dönemi din hizmetleri:

Kur'an-ı Kerim meal ve tefsiri yazıldı, bu işi Elmalılı Muhammet Hamdi YAZIR yaptı. Eserin adı; Hak dini Kur'an Dili.

Hadis kitapları tecridi sarif tercemesi adıyla Baban zade Ahmet nain efendi tarafından terceme edildi.

3 mart 1924 te Halifelik kaldırılarak Diyanet işleri riyaseti makamı kuruldu.

Tüm bunların esas amacı Türk milletinin İslamiyeti daha iyi ,daha sağlıklı anlayabilmesi içindir.

Atatürk Balıkesir Zağanos Paşa Camiinde hutbe okumuştur.

Alevilik-Bektaşilikle ilgili Kavramlar:

Cem :Dedelerin manevi gözetiminde cem evlerinde yapılan Alevi- Bektaşi törenlerine denir.

Mürşit: Alevi Dedesi,cenaze,müsahtiplik, sünnet ad koyma gibi törenleri yöneten kişi

Musahiplik: Alevilikte dünya ahret evli erkeklerin seçtiği din kardeşliğidir.Gerçek kardeşlikten daha önemlidir ve farzdır.

Çerağcı: Cemevin deki aydınlatma araçlarını yakar.

Rehber;yola girmek isteyenlere yol gösterir,Dedenin yardımcısıdır.

Gözcü:Cem'in gözcüsü ve bekçisi

Zakir:cem de nevruzname,tevhit,mersiye düvazde söyler

Ferraş:Cemevinin temizliğinden sorumludur.süpürgeci de denir

Peyikçi:cemin yapılacağını tüm canlara duyurur.

Sakacı:Cemde şerbet ve su dağıtır.

Niyazcı:kurbanları tekbir getirerek keser.

İbrikçi:Dedenin ve rehberin abdest almasına yardımcı olur,su döker.

Meydancı: Cem evinde canları sermaya kaldırır.postları yerine serer.

